

Bir belge:

“Mustafa Suphi gibi serseriler...”

II / B / 4 / C

Türkiye'de Sol Akımlar 1908-1925 adlı kitabımın 172-74'üncü sayfalarında, çerçeve içinde metni verilen “Resmî TKF’ndan Cemal Paşa’ya Bir Mektup” vardır. 8 Kasım 1920’de Eyüp Sabri ve Hakkı Behiç beyler tarafından yazılıp Afganistan’daki Cemal Paşa’ya gönderilen bu belgede, “Enver Paşa’ya ve Azmi Bey’e hitaben de birer mektup takdim ettik” denilmektedir. Enver Paşa’nın, kendisine yollanan mektuba 4 Şubat 1921’de Moskova’dan verdiği cevabı biliyorduk (Tam metni için bknz. Kâzım Karabekir, *İstiklâl Harbimizde Enver Paşa ve İttihat Terakki Erkânı*; İstanbul: Mentâş K., 1967, s. 127-28); fakat TKF adına ona neler yazıldığı şimdiye değin karanlıktaydı. Aşağıda orijinalini ve çevrimiyazısını sunduğumuz belge, resmî partinin İttihatçılıkla yakınlığını ortaya koymakta ve kapatılmasının bu nedenden (de) ileri gelmiş olabileceğini düşündürmektedir.

Yazıda, birkaç ay sonra öldürülecek Mustafa Suphi için kullanılan “serseri” sıfatının, “İttihatçı-aleyhtarı”ndan başka bir anlama gelmediği açıktır. İttihatçılar, birbirlerine hep, Mustafa Suphi’nin kendileri tarafından ekonomi bakanı yapılmadığı için onlara muğber olduğunu yazarlar. “Serserilik” Ruslarla işbirliği yapmak olsa, gerek bu mektubu yazanlar, gerekse mektubun yazıldığı kişi aynı konumda buldukları için, onlar da öyle sayılmak gerekirdi. Ama elbette, İttihatçı yandaşları, bunların Rusları kandırmak, onlardan yararlanmak için bu tür bir işbirliğine girdiklerini, Mustafa Suphi’ninse kayıtsız şartsız bağlandığını ileri süreceklerdir. Oysa, böyle bir savın her iki ögesi de kuşkuludur.

Muhterem Paşamız, Evvelâ hayatınızı vakfettiğiniz büyük gaye-i vahdetin temin ve istihsâli için bütün âlem-i İslâmî minnettar eden mücahedatınızı tebci ederiz. İnkilâbı bir cihangirin Asya’ya ve Afrika’ya elbet kuvvetli bir şûle-i selâmet ve sadet vereceğinden eminiz. Umum Müslümanlık âlemi ile tevhid-i mesâi edebilmek Avrupa siyasetine müebbeden kapılarımızı kapayarak, Şarka tevcih-i amâl eylemek her fırsattan ve her imkândan bilistifade Avrupa’yı bir inhizam-ı kat’iye dâçar edecek muazzam bir Asya federasyonuna doğru yürümek, her şeyin, her fikrin ve her kuvvetin fevkinde bizi teşhir eden gayelerdir. Bu gayelerimizde sizi de alemdar tanımakla müşerref ve müf-tehizir. Ve bu gayelerin istiszlâm ettiği hiçbir fedakârlıktan çekinmemek azmindeyiz. Bu azmin sevkiledi ki, şarkta Rus siyasetiyle ve Rusların inkilâb umdeleriyle beraber yürüyebilmek için burada bir Komünist Fırkası teşkil ettik. Bu suretle bir taraftan Rusya’dan ve Mustafa Suphi gibi serserilerden gelecek ve gayelerimizde tevafuk edemeyecek inkilâp cereyanlarını durdurabilmek, yani memleketimizdeki hareket-i inkilâbiyenin istinad noktalarını daima elimizde tutabilmek diğer taraftan Rus inkilâbının açacağı kanallardan istifade ederek âlem-i İslâm ile samimi münasebata girişebilmek maksatlarını istihdaf ettik.

Bu maksatlarımız ve gayelerimiz sizce de makul ise, bize büyük muavenet etmenizi bilhassa rica ederiz. İslâm âleminin komünizm cereyanlarını Türkiye’de ve bizim idaremizde toplamağa, biz burada pek ziyade ehemmiyet veriyoruz. Oralarda husule getirilecek teşkilât merkez-i umumîmize rapdetmek ve icabında Rusya’ya karşı da bu teşkilâta istinad etmek her zaman mucib-i faide olacaktır. İslâmiyet esaslarıyla komünizm esasları-

nın telifi suretiyle inkilâbın bizim tarafımızdan teshil edilmiş olması Rusya için de menfaattir. Bu nokta-i nazarlarımız muvafıkça, Rusya’da ve bütün âlem-i İslâm üzerinde merkezimizin irtibat ve münasebatını istediğiniz gibi tanzim ediniz.

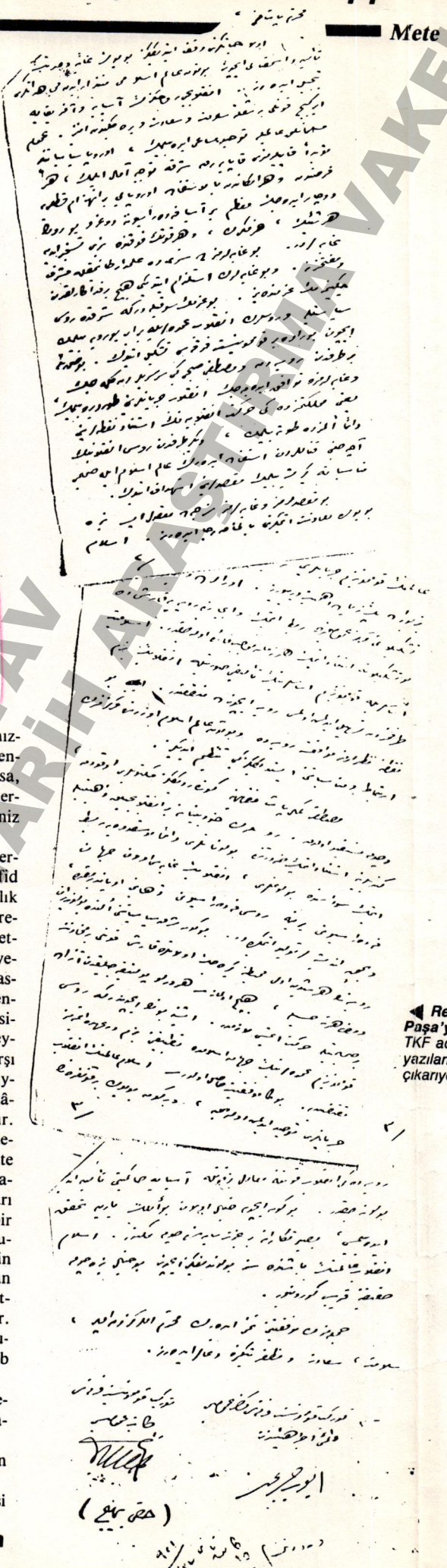
Mustafa Kemal Paşa Hazretlerine gönderdiğiniz mektubları okuduk. Ve çok müstefid olduk. Rusların hodbinane bir inkilâbcılık zihniyetiyle kendilerine istinad etmek zaruretinde bulunanları daima Moskova’ya raptetmek sevdasında bulunmaları inkilâbın gayesi olan cihan federasyonu yerine Rus federasyonu zehabını uyandırma ve bihakkin endişeler tevliid etmektedir. Bugün Şark siyasetini elinde bulunduran Rusya’nın her şeyden evvel, muhitine girecek olanlara karşı kuvvetli bir muhadenet ve müzaheret hissiyle hiç olmazsa her türlü politikacılıktan âzâde bir samimiyetle hareket etmesi lâzımdır. İşte bunun içindir ki, Rus komünizm umdelerinin cihan-ı İslâm’da tatbikini bizim deruhte etmemiz muktezidir. Buna muvaffakiyet hasıl olursa, İslâm âleminin inkilâb cereyanları tevhid edilmiş olacak ve bir gün büyük bir kongrenin Rusya’daki inkilâb kuvvetine muadil bir kuvvetle Asya’ya hâkimiyeti temin edilmiş bulunacaktır. Bugün için hayal olan bu emelin yarın tahakkuk edebilmesi basiret-kârane bir gayret sayesinde çok mümkündür. İslâm inkilâb âleminin başında siz olduğunuz için bu hayal bize çok hakikate karib görünüyör.

Cümlemizin muvaffakiyetini temenni ederek, muhterem ellerinizden öper, selamet, sadet ve muzafferiyetinize dualar ederiz.

T.K.F. M. Umumi Daimi İcra Heyetinden Eyüp Sabri

Türkiye Komünist Fırkası Kâtib-i Umumîsi Hakkı Behiç

Vürudu: 15 Kânunusâni 337/921

Resmî TKF'nin Enver Paşa'ya yazdığı mektup TKF adına Enver Paşa'ya yazılanları gün ışığına çıkarıyor.

21 Ocak 1921
(Ağ. 1988)

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARAŞTIRMA VAKFI